

Aan de leden van de raad

Raamsdonksveer, 4 juli 2024

Ons kenmerk : 20240704RIBst vz jeugddomein/Beleid
Onderwerp : Raadsinformatiebrief stand van zaken ontwikkelingen jeugddomein

Geachte leden van de raad,

Binnen de jeugdregio West Brabant Oost (Regio WBO) hebben de gemeenten in deze regio de regiovisie “de juiste en de beste hulp voor de jeugdige, zo dichtbij mogelijk” vastgesteld om de jeugdhulp in West-Brabant beter aan te laten sluiten op wat jeugdigen en hun gezinnen écht nodig hebben. De komende jaren werken we gefaseerd toe naar een nieuwe integrale aanpak van de jeugdhulp door een herinrichting van het regionale, en daarmee ook lokale, jeugdhulplandschap. We willen hiermee ook meer grip krijgen op de oplopende kosten van jeugdhulp.

De afgelopen weken zijn er besluiten genomen met betrekking tot de organisatie van het Stevige Lokale Team (SLT), de inkoop per 2025 en de realisatie van een Gemeenschappelijke Regeling. In deze raadsinformatiebrief wordt u hierover nader geïnformeerd. De informatie sluit aan op de eerder verzorgde raadssessie van 6 mei j.l.

Naar een houdbaar jeugdhulplandschap

In september 2023 hebben de colleges (regio WBO) het strategieplan ‘Dichtbij en op maat’ vastgesteld. Hierin staat globaal hoe het nieuwe jeugdhulplandschap er in de toekomst uitziet en welke stappen we nemen om daar te komen. De kern van het nieuwe landschap wordt gevormd door Stevige Lokale Teams. Deze SLT's worden gevormd op een schaal van 50.000 inwoners. In een SLT werken partijen uit de sociale basis (zoals onderwijs, jongerenwerk, huisartsen), het gemeentelijke sociaal domein (bij ons het CJG) en een beperkt aantal specialistische jeugdhulpaanbieders samen. Het SLT richt zich op het voorkomen en oplossen van problemen bij opgroeien en opvoeden op basis van een taakgerichte bekostiging. Dit betekent een vast bedrag voor de uitvoering van een maatschappelijke taak. Dit doen we bijvoorbeeld ook al bij Surplus en het CJG. We vervangen niet vrij toegankelijk individueel aanbod stapsgewijs door een breder vrij toegankelijk en collectief aanbod. Dit geldt met name voor de ambulante jeugdhulp. We bouwen zo het aantal producten op basis van een PxQ (open eind financiering) zoveel mogelijk af. Deze aanpak moet in toekomst zorgen voor beter beheersbare kosten.

Om de beoogde schaal van 50.000 inwoners te bereiken voor 1 SLT gaan we samenwerken met de gemeente Drimmelen. Geertruidenberg en Drimmelen werken nu al naar tevredenheid samen in het CJG. Op 1 januari 2025 starten we, in de hele regio, met SLT's. Vervolgens trekken we 2 jaar uit voor een “Proof of Concept”(POC), om de SLT's tot wasdom te laten komen, de regionale samenwerking daarop in te richten en de regionale inkoop daarop af te stemmen. Per 1-1-2027 moet het nieuwe landschap geformaliseerd zijn in de formele inrichting van SLT's, de invulling van de nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) en de meerjarige inkoop voor veelvoorkomende vormen van jeugdhulp en de specialistische jeugdhulp.

Er is dus een sterke relatie tussen de realisatie van de SLT's, het opzetten van de gemeenschappelijke regeling en de regionale inkoop:

1. Per 1-1-2025 starten de SLT's/POC;
2. Per 1-1-2025 moet de inkoop 2025-2026 zijn afgerond;
3. Per 1-1-2026 moet de nieuwe GR klaar zijn om de regionale sturing en organisatie tijdig in te richten;
4. Per 1-1-2027 moet de nieuwe inkoop 2027 e.v. zijn afgerond;
5. Per 1-1-2027 moeten de SLT's regionaal geborgd en ondersteund zijn.

De komende twee jaar komen we dus in een overgangperiode terecht waarin onderdelen van de huidige niet vrij toegankelijke jeugdhulp, die nu veelal PxQ wordt ingekocht, geleidelijk wordt vervangen door (deels) nieuw, vrij toegankelijk aanbod. Dat is een spannend proces waarbij de zorg voor kinderen gewaarborgd moet blijven, jeugdhulpaanbieders zich moeten kunnen aanpassen en we krachtig moeten (be-)sturen vanuit een regio-organisatie die nog sterk in ontwikkeling is.

Om de risico's in dit proces zo goed mogelijk te beheersen zijn er maatregelen genomen waarbij de zorg-continuïteit natuurlijk voorop staat. Eén maatregel is dat we de huidige inkoopstrategie de komende 2 jaar doortrekken. Daarmee hebben we de ruimte om binnen het SLT' hulpvragen met nieuw aanbod af te gaan vangen, zonder risico op gaten in het aanbod. Als Drimmelen en Geertruidenberg hebben we daarin een goed startpunt omdat we dit binnen het CJG al op kleine schaal doen. Dit bouwen we nu verder uit.

Recent zijn door de colleges van de WBO-gemeenten verschillende besluiten genomen over de hiervoor genoemde onderwerpen. Hieronder volgt een toelichting:

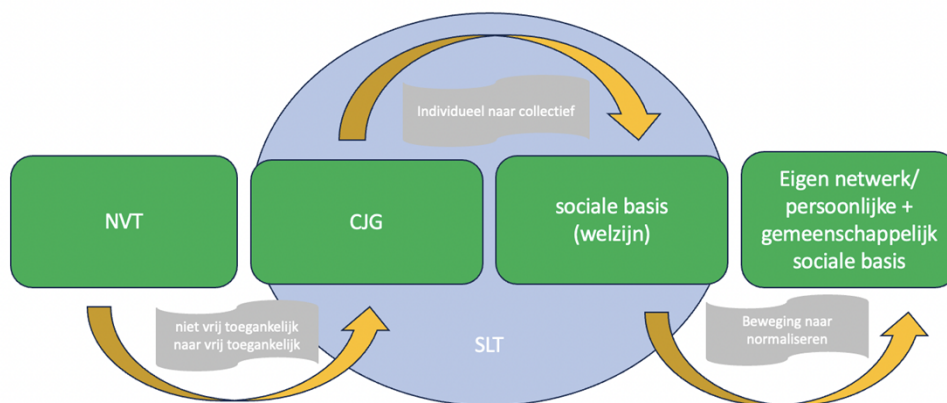
- **Stevig Lokaal Team (SLT) en Proof of Concept (POC)**
- **Inkoop regionale jeugdhulp (periode 2025-2026)**
- **Organisatie van de regionale samenwerking**

Stevig Lokaal Team (SLT) en Proof of Concept (POC)

Om de jeugdhulp effectiever en doelmatiger te organiseren realiseren we regionaal lokale Stevige Lokale Teams. Deze formele netwerken bestaan uit professionals van het gemeentelijk sociaal domein, de (geïstitutionaliseerde) sociale basis en de gespecialiseerde jeugdhulp.

We zijn sinds het najaar van 2023 bezig met de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team Drimmelen/Geertruidenberg (SLT-DG). Per 1 januari 2025 gaat het SLT-DG daadwerkelijk van start. Het project(plan) SLT-DG wordt gedurende de looptijd naar 1 januari 2027 aangepast met de te nemen stappen. Voor nu richt het plan zich op de start van een Proof of Concept (POC) op 1 januari 2025. Met deze POC gaan we in de praktijk ondervinden wat er nodig is om een SLT te laten slagen.

Het SLT zorgt er lokaal voor dat hulp voor kinderen en gezinnen preventief, effectief en efficiënt wordt gecoördineerd en uitgevoerd. Daarnaast vervult het SLT een sleutelrol het realiseren in de "beweging naar voren" zoals die in de afbeelding hieronder is weergegeven.

Om die beweging te maken staan de volgende opgaven de komende 2 jaar centraal in de projectopdracht voor de POC:

1. Het beproeven van onderdelen uit het strategieplan om toe te werken naar een SLT in 2027
2. Een beweging naar normaliseren op gang brengen
3. Individueel hulpaanbod collectief aanbieden
4. Een deel van de niet vrij toegankelijke zorg vrij toegankelijk maken;
5. Hulpvragen rondom veiligheid systemisch oppakken
6. Monitoren van de uitkomsten van de POC en daarop bijsturen
7. Adviseren over de inhoud en organisatie van het SLT vanaf 1 januari 2027.

De POC wordt afgestemd en ingericht in samenhang met verschillende landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. We geven dit vorm met verschillende partners vanuit de institutionele sociale basis (inclusief het CJG Drimmelen Geertruidenberg en onze welzijnspartners). Waar nodig zijn jeugdhulpaanbieders vertegenwoordigd. In Drimmelen en Geertruidenberg is het voordeel dat het CJG Drimmelen Geertruidenberg (CJG DG) reeds in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling is georganiseerd en een zelfstandige organisatie is. Daarom is het CJG-DG een wezenlijk onderdeel van de het samenwerkingsverband dat wordt samengesteld voor de POC en de beweging die we gezamenlijk maken.

Inkoop regionale Jeugdhulp 2025-2026

Zoals gezegd werken we de komende jaren gefaseerd toe naar een nieuw integrale aanpak van de jeugdhulp. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop we de verschillende vormen van jeugdhulp inkopen. Gekozen is voor voortzetting in 2025 en 2026 van de huidige overeenkomsten om ruimte te geven aan de inrichting van lokale Proof of Concepts (POC's) ter voorbereiding op het nieuwe jeugdhulplandschap.

De inkoopovereenkomsten voor Ambulante Jeugdhulp, Pleeg- en gezinshuiscare en Verblijfs- en crisiscare eindigen per 31 december 2024 van rechtswege. De overeenkomst voor Pleeg- en gezinshuiscare kan onder voorwaarden worden verlengd. Voor de overeenkomsten Ambulante Jeugdhulp en Verblijfs- en crisiscare is dit niet mogelijk. Om de dienstverlening voor deze overeenkomsten vanaf 2025 rechtmatig te continueren, is het noodzakelijk dat er tijdig nieuwe overeenkomsten zijn afgesloten, die ingaan op 1-1-2025. Voor de inkoop van Ambulante Jeugdhulp hanteren we het Open House model. Voor de inkoop van Verblijfs- en crisiscare doorlopen we een Europese aanbestedingsprocedure voor SAS-diensten.

De gemeente Breda is verantwoordelijk voor de inkoop van de jeugdhulp voor WBO. Vanuit de huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de vijf gemeenten is de gemeente Breda gemandateerd voor het starten en doorlopen van (aanbesteding) inkoopprocedures, het nemen van het besluit tot gunning van de opdracht dan wel toelating van inschrijvers en het sluiten van overeenkomsten met aanbieders ten behoeve van de voor de uitvoering van Jeugdhulp noodzakelijke diensten. Dit betekent dat alleen besluitvorming door het college Breda noodzakelijk is. Afgelopen dinsdag 2 juli j.l. heeft het college Breda besloten de inkoop regionale jeugdhulp 2025-2026 in gang te zetten. Het collegevoorstel waarover besloten is is regionaal opgesteld en afgestemd met lokale beleidsmedewerkers, financiers, stuurgroep en bestuurders.

Kosten specialistische jeugdhulp

De financiële omvang van de opdracht die aanbesteed wordt, moet passen binnen beschikbare budgetten voor jeugdhulp van de vijf gemeenten. De financiële kaders voor specialistische jeugdhulp worden binnen gemeenten bepaald bij het vaststellen van de begroting 2025, in november 2024 door de Gemeenteraden. Echter bij publicatie van de aanbesteding moeten de nieuwe tarieven (Ambulante Jeugdzorg) en de financiële omvang van de opdracht (Verblijf- en crisiscare) al meegegeven worden. De kosten worden uiteindelijk verdeeld naar ratio van het werkelijke gebruik.

Ambulante Jeugdhulp

Onderdeel van de inkoop ambulante jeugdhulp 2025 en 2026 is het tarievenonderzoek. Het hanteren van reële tarieven is een verplichting vanuit de jeugdwet (AMvB Reële tarieven). Vooraf is aan AKD gevraagd of er nog mogelijkheden zijn om de bestaande tarieven te indexeren. AKD heeft hier toen negatief op gereageerd en geadviseerd een tarievenonderzoek uit te laten voeren. Het tarievenonderzoek is uitgevoerd door Transitiepartners. Onderdeel van het tarievenonderzoek is een uitgebreide marktconsultatie.

De concept tarieven zijn bekend, maar de marktconsultatie is nog niet volledig afgerond. Het is daardoor mogelijk dat er nog minimale aanpassingen plaatsvinden op de tarieven.

De verwachte nieuwe tarieven Ambulante Jeugdhulp leiden tot een gemiddelde stijging van 13%. Deze tariefverhoging wordt meegenomen in de begroting 2025.

Organisatie van de samenwerking

In de regiovisie van de jeugdhulpregio WBO staat dat een stevigere samenwerking tussen de gemeenten nodig is om de jeugdhulp consistent en beheersbaar te maken. Samen kunnen we meer betekenen voor de jeugd. En dat is logisch, want problemen van gezinnen stoppen niet bij gemeentegrenzen en datzelfde geldt voor de oplossingen. Dit wordt verder versterkt door landelijke ontwikkelingen en richtlijnen en de toenemende druk vanuit het Rijk om regionaal niet vrijblijvend samen te werken op dit gebied.

De gemeenten in de regio WBO werken sinds 2015 samen op het domein jeugdhulp. Deze samenwerking is geformaliseerd in een DVO waarin de 5 gemeenten feitelijk opdracht geven aan de gemeente Breda voor de regionale organisatie en inkoop van jeugdhulp, jeugdbescherming & jeugdreclassering en crisishulp. De huidige DVO loopt tot en met 31 december 2024. Daarnaast werken we samen binnen het Jeugdadvies team (JAT), een Regionaal expertteam (RET) en het regionale Crisisinterventieteam (CIT). De hele, beleidsrijke, samenwerking voor de ontwikkeling voor de norm voor opdrachtgeverschap, waaruit de regiovisie, strategieplan en de SLT's zijn voortgekomen kent op dit moment nog geen formele structuur. Dat geldt ook voor verschillende beleidsonderwerpen die we regionaal oppakken zoals JAT, RET en CIT.

Ingroeimodel

Om de samenwerking te optimaliseren en in te richten op een duurzame beleidsrijke en gelijkwaardige samenwerking, realiseren we een Gemeenschappelijke regeling (GR) zoals in de regiovisie staat benoemd. De GR krijgt de vorm van een ingroeimodel met de flexibiliteit om deze aan te passen aan toekomstige ontwikkelingen en behoeften zonder de bestaande dienstverlening te verstoren. De 1^e stap is om de huidige werkzaamheden van Team WBO, op dit moment vastgelegd in de DVO, onder te brengen bij een GR. Hiermee voldoen we dan ook aan het wetsvoorstel "Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen" dat nu voorligt.

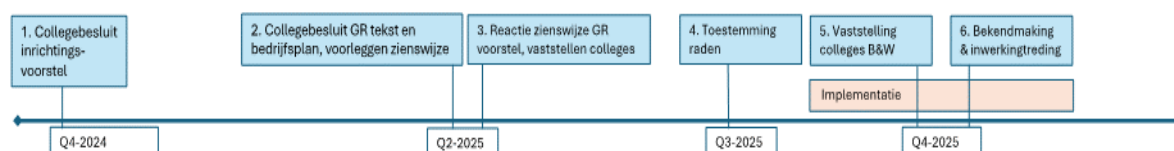
Gemeenschappelijk Openbaar Lichaam

Er zijn verschillende vormen van een GR: een openbaar lichaam, een gemeenschappelijk orgaan, een bedrijfsvoeringsorganisatie en een centrumregeling. Tijdens bijeenkomsten met belanghebbenden is dit besproken en met die input werd een afwegingskader opgesteld. In lijn met de regiovisie en strategieplan werd vervolgens aan de hand van vier criteria getoetst:

- Dienstbaarheid aan het Kind/Gezin
- Eenheid van beleid en beleidsrijkheid
- Onafhankelijkheid. Het gaat hier om onafhankelijk opereren van de individuele WBO-gemeenten terwijl het tegelijkertijd het belang van alle gemeenten borgt
- Eenduidige besluitvormingsstructuur

De conclusie was dat een openbaar lichaam de beste optie is voor Regio WBO. Dit heeft geleid tot een principebesluit van de wethouders Jeugd waarbij een voorkeur is uitgesproken voor de oprichting van een openbaar lichaam. De beoogde ingangsdatum voor de GR is 1 januari 2026.

De planning van het inrichtingsproces ziet er dan op hoofdlijnen visueel als volgt uit:

Informeren van, en afstemmen met, de raad

We realiseren ons dat de regionale transformatie van het jeugdhulplandschap een complex proces is waarin het voor de gemeenteraad lastig is om haar controlerende taak goed uit te voeren. Met name ook rond de afstemming over de te ontwikkelen GR willen we graag met de raad in gesprek welke risico's uw raad ziet en wat er is gedaan, of nodig is, om die te beheersen. We hebben eerder op verschillende momenten aangegeven dat we graag bereid zijn de raad uitgebreider te informeren en we daar graag met (een vertegenwoordiging van) de raad over in gesprek gaan. Meer en actuele informatie is ook beschikbaar op de website <https://regiowbo.nl/>.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris a.i., de burgemeester,

R. Brekelmans

M. Witte